

MASTERCLASS WONEN WELZIJN EN ZORG 2026

Samenwerken over grenzen heen aan de gezamenlijke opgave in wonen en zorg

De opgave waar we in Nederland voor staan is complex en urgent: voldoende passende woonvormen realiseren, de zorg toekomstbestendig organiseren en wijken bouwen waar mensen zich gezien en gesteund weten. Vergrijzing, schaarste op de arbeidsmarkt, toenemende ongelijkheid en druk op betaalbaarheid raken alle domeinen tegelijk. Geen enkele organisatie kan deze vraagstukken alleen oplossen.

De sleutel ligt in samenwerking over grenzen heen, tussen wonen, zorg, welzijn, gemeenten, financiers, ontwikkelaars en maatschappelijke organisaties. Maar ook in persoonlijk leiderschap: weten wat je zelf meebrengt in het krachtenveld van belangen en overtuigingen, welke aannames je richting geven en wat je soms juist moet durven loslaten.

De Masterclass Wonen, Welzijn en Zorg 2026 brengt bestuurders en directies samen die verantwoordelijkheid dragen voor deze opgave. In een leerreis van tien dagen onderzoeken we hoe visie, lef en vertrouwen kunnen uitmonden in samenwerking die in de praktijk écht werkt. De door Coincide ontwikkelde leergang is een 10-daags studieprogramma gericht op kennisontwikkeling, inspiratie en dialoog. We bouwen voort op de ervaringen van eerdere edities en actualiseren thema's en casuïstiek op basis van actuele vragen uit het veld.

Het programma bestaat uit drie tweedaagse strategiesessies in Nederland (inclusief netwerkdiners en overnachting) en een vierdaagse internationale studiereis naar Glasgow. Plenaire bijdragen worden afgewisseld met interactieve werkvormen, parallelsessies en bezoeken aan innovatieve praktijken. Gedurende het traject werken deelnemers aan een gedeelde taal en concrete handvatten voor opgavegericht samenwerken in hun eigen regio of organisatie.

Bouwstenen

Gedurende de Masterclass bekijken en bespreken we de opgave aan de hand van belangrijke bouwstenen om tot een succesvolle strategie en uitvoering te komen.

Samenwerking

De opgave vraagt inzet van alle betrokken private en publieke organisaties. Als verantwoordelijke voor haar inwoners willen gemeenten in samenwerking met zorgaanbieders, corporaties, ontwikkelaars en bouwers werken aan een toekomstbestendige oplossing. Hoe geef je de samenwerking vorm?

Persoonlijk leiderschap

Leiderschap vraagt om verantwoordelijkheid nemen voorbij de formele rol. Welke consequenties heeft domeinoverstijgende samenwerking voor je eigen keuzes, positie en handelen in een complex speelveld van belangen, beleid en praktijk?

Financiering

De beschikbare middelen zijn versnipperd en de lasten en baten van vernieuwing landen niet op dezelfde plek. Wat kunnen beleggers betekenen en passen alternatieve financieringsvormen beter? Hoe kijk je anders naar de financiering van wonen- en zorgprojecten?

Bouwlocaties

Waar kunnen we bouwen en wat moeten we dan bouwen? Waar zijn beschikbare locaties en hoe kan je daar creatief mee omgaan? Wat betekent een integrale wijk of een gezonde leefomgeving en hoe ontwikkel je deze? Met wie doe je dat? Wat betekent alternatieve aanwendbaarheid en flexibel bouwen.

Technologie

Technologie is een belangrijke oplossing in zowel de harde aspecten zoals het bouwen als de zachte diensten zoals de zorgkant en de sociale innovatie. Wat zijn de mogelijkheden van property technologie en zorgtechnologie? Welke vormen van sociale innovatie worden mogelijk door technologie? Wat wil de gebruiker?

Sociale Innovatie

Een integrale visie op inclusief bouwen en wonen betekent ook gebruik maken van sociale innovatie. Co-creatie en zelfsturing hebben al prachtige projecten opgeleverd. Hoe bied je ruimte en ondersteun je initiatieven om ze tot bloei te laten komen?

STRATEGIESESSIE I – OPGAVE EN VISIE

3 en 4 SEPTEMBER 2026

Locatie: Hotel de Ruwenberg | Ruwenbergstraat 7 | 5271 AG Sint-Michielsgestel

Op alle bestuurlijke niveaus en bij alle verantwoordelijke organisaties is de opgave bekend: zorgen voor voldoende zorg en woonvormen voor kwetsbare mensen, rekening houdend met de demografische, maatschappelijke en technologische ontwikkelingen en de betaalbaarheid van de zorg. Deze eerste strategiesessie gaan we dieper in op de opgave. Wat ervaren we als onze grootste belemmeringen en hoe gaan we die aanpakken?

De maatschappelijke opgave vraagt niet alleen om nieuwe oplossingen, maar ook om een andere manier van samenwerken. Hoe kom je tot een gedeelde visie? Welke rol neem je als bestuurder in een complex speelveld van belangen en verantwoordelijkheden? Aan de hand van inspirerende voorbeelden onderzoeken we hoe maatschappelijke ambities kunnen uitgroeien tot concrete samenwerking. We sluiten de eerste twee dagen af met een persoonlijke reflectie op de vraag tot welk leiderschap deze maatschappelijke opgave ons uitnodigt

Dag 1

13:00 Lunch & ontmoeting

13:45 Opening

14:00 Sociale samenhang op buurt- en stadsniveau

Floris Alkemade, architect, voormalig Rijksbouwmeester, stedenbouwkundig ontwerper

De toekomst van Nederland ligt in onze eigen handen. We hebben een enorme bereidheid om zaken anders aan te pakken alleen weten we niet altijd hoe. Floris neemt ons mee in zijn denken over veranderen, verantwoordelijkheid en mogelijkheden. Hoe we beter om kunnen gaan met vergrijzing, zorg en segregatie en in onze omgeving sociale samenhang op buurt- en stadsniveau kunnen creëren.

15:00 Pauze

15:30 Samenwerken aan maatschappelijke opgaven

Bouke van der Weide Jansen, organisatie adviseur, facilitator en veranderkundige

Wat is er nodig om effectief samen te werken? Hoe breng je een samenwerking tot stand? Wat zijn de condities en waarop moet je dan letten? We maken gezamenlijk een analyse van de problemen en obstakels waar zorgorganisaties, woningcorporaties, gemeenten en welzijnsorganisaties tegenaan lopen en zoeken naar mogelijke oplossingen en de mogelijkheid tot samenwerking (#hoedan).

17:00 Pauze

17:30 Verdieping

Na de introducties over veranderen en verantwoordelijkheid, uitdagingen en ontwikkelingen, bespreken we in kleinere groepen #hoedan.

18:30 Inchecken

19:00 Borrel en discussiediner

Dag 2

09:30 Locatiebezoek - *Kloosterkwartier Veghel*

Op het terrein van het Klooster van de Zusters Franciscanessen is een eigentijdse woon- en leefomgeving ontwikkeld. Verschillende appartementengebouwen bieden ruimte aan jong en oud, voor mensen mét en zonder zorgbehoefte. Het Kloosterkwartier is het maatschappelijke hart van Veghel: een wijk voor iedereen.

Tijdens ons bezoek maken we kennis met de visie achter deze ontwikkeling en gaan we in gesprek met de initiatiefnemers, de gemeente en verschillende samenwerkingspartners die dagelijks bijdragen aan het functioneren van het Kloosterkwartier. Ook hopen we de zusters Franciscanessen te ontmoeten, die vanuit hun geschiedenis en betrokkenheid een belangrijke rol hebben gespeeld in de ontwikkeling van deze bijzondere plek.

12:00 *Lunch*

13:00 *terugreis naar De Ruwenberg*

14.00 De mens achter de bestuurder – wie kies je om te zijn

Roek Lips, schrijver en programmamaker

We nemen dagelijks beslissingen die grote impact hebben op mensen en organisaties.

Dat vraagt om visie, lef en veerkracht, maar ook om de bereidheid afstand te nemen van de dagelijkse praktijk.

Roek Lips praat met ons over thema's als moed, verantwoordelijkheid, twijfel en betekenis in een tijd waarin maatschappelijke vraagstukken steeds complexer worden. Aan de hand van persoonlijke verhalen en ontmoetingen vraagt hij ons te reflecteren op de keuzes die we maken en de waarden die ons daarbij richting geven. Zijn bijdrage is een uitnodiging om de komende maanden met een open blik te blijven onderzoeken wat deze tijd vraagt van onszelf en onze rol.

15:30 *Pauze*

16:00 Plenair/ dialoogtafels: Samen terugblikken en vooruitkijken

17:00 *Afsluiting*

STRATEGIESESSIE II – SAMENWERKING EN PUBLIEKE WAARDE

4 EN 5 NOVEMBER 2026

Locatie: Hotel Arena | 's-Gravesandestraat 55 | 1092 AA Amsterdam

De meeste bestuurders delen dezelfde ambitie: mensen moeten prettig kunnen wonen, passende ondersteuning ontvangen en kunnen deelnemen aan de samenleving. Toch blijken organisaties in de praktijk vaak gevangen in verschillende belangen, financieringsstromen en verantwoordingssystemen. Tijdens deze strategiesessie onderzoeken we hoe maatschappelijke ambities kunnen worden omgezet in duurzame samenwerking. Welke rol spelen publieke waarde, financiering, vastgoed en gemeenschapskracht? Hoe verbinden we de leefwereld van inwoners met de systeemwereld van beleid en organisaties? Aan de hand van praktijkvoorbeelden en gesprekken met vernieuwers verkennen we welke keuzes nodig zijn om maatschappelijke opgaven gezamenlijk te realiseren.

Dag 1

09:00 Inloop

09:30 Welkom | Terugblik op Glasgow

10:30 Korte pauze

10:45 De doorbraakmethode

Albert-Jan Kruijter, Instituut voor Publieke Waarden

De doorbraakmethode maakt zichtbaar hoe goedbedoelde regels en financiële structuren vaak vernieuwing in de weg staan. Het systeem is geneigd zichzelf te beschermen, terwijl de samenleving juist om verandering vraagt. Albert Jan Kruijter laat zien hoe we die patronen kunnen doorbreken en kunnen sturen op maatschappelijke outcomes in plaats van op regels en procedures. Innovatie moet vanzelfsprekend worden — niet ondanks, maar dankzij onze governance, wetgeving en financiële systematiek. Een sessie over het kantelen van systemen, van zorg naar gewoon leven, en over wat dat vraagt aan lef en leiderschap van iedereen die wil werken aan echte doorbraken.

12:30 Lunch

13:30 Reistijd >> LOCATIE Gemeente Amsterdam

14:00 Samen wonen, zorgen en leven in de stad – de Amsterdamse aanpak (gevraagd)

De Gemeente Amsterdam werkt met partners aan een samenhangende aanpak voor wonen, zorg en welzijn. Via programma's als Lang Leve Thuisflats en Zicht op Zorg wordt onderzocht hoe Amsterdammers langer prettig thuis kunnen wonen, ook bij toenemende zorgvragen. Corporaties, zorgaanbieders en buurtteams werken samen aan buurten waar wonen, zorg en gemeenschap elkaar versterken. Zo groeit een stedelijke praktijk waarin sociaal en ruimtelijk beleid hand in hand gaan — met als doel een stad waar iedereen in elke levensfase goed kan wonen en meedoen.

16:30 Inchecken

18:30 Netwerkdiner #hoedan

Dag 2

09:00 Hoe maken we van Nederland de beste plek om oud te worden?

Floris Venneman, vergrijzoloog Bureau50

In onze sector praten we dagelijks over ouderen. Over de (dubbele) vergrijzing. Over passende woonvormen, goede zorg en sterke gemeenschappen. Opmerkelijk genoeg zijn die ouderen in onze hoofden bijna altijd 'de ander'. Zelden zien we onszelf in dat beeld, terwijl het in werkelijkheid over onze toekomst gaat. Immers, oplossingen voor de toekomst gaan we niet vinden door de ogen van de ouderen van nu. Wat als we nu eens écht anders gaan kijken?

10:30 *Pauze*

11:00 Parallelsessies - Financiering

A - Samenwerking is noodzakelijk – *Jan Willem Spijkman, ING*

De vergrijzing stelt de ouderenzorg voor grote uitdagingen. Fundamentele veranderingen in de zorg en voldoende passende huisvesting zijn noodzakelijk om toekomstbestendig te blijven. In deze sessie staat de vraag centraal hoe VVT-instellingen, corporaties, beleggers en gemeenten kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van betaalbare woonvormen voor ouderen. Aan bod komen thema's als financiering, bekostiging, onrendabele toppen en de rol van zorgkantoren en beleidsmakers, met speciale aandacht voor hoe binnen de huidige financiële kaders een sluitende businesscase kan worden gerealiseerd.

B - Bouwen aan een circulaire toekomst – *Michel Baars, Urban Mining Institute*

De transitie naar een circulaire bouw- en vastgoedeconomie is essentieel voor zowel het behalen van klimaatdoelen als het vergroten van de beschikbaarheid en betaalbaarheid van (zorg)woningen. Urban Mining — het hergebruiken van materialen uit 'donorgebouwen' — maakt het mogelijk om met bestaande grondstoffen nieuwe woningen te realiseren, zonder kwaliteitsverlies. Dit vraagt om samenwerking tussen opdrachtgevers, steden en regio's, zodat vrijkomende materialen daadwerkelijk worden ingezet. Door stijgende grondstofprijzen en CO₂-belastingen wordt deze circulaire manier van bouwen bovendien steeds financieel aantrekkelijker ten opzichte van lineaire bouwprocessen.

12:30 *Lunch*

14.00 Zorgzame gemeenschappen - Integrale gemeenschapszorg in de praktijk

Jan Smelik, founder NLZE

Zorgzame gemeenschappen worden vaak genoemd als antwoord op de toenemende druk op zorg en welzijn. Maar wat betekent dat in de praktijk, voorbij de voorbeelden en de goede bedoelingen? Wanneer vormt gemeenschapskracht een duurzame aanvulling op het zorgstelsel, en wanneer schuift er ongemerkt verantwoordelijkheid af?

Jan Smelik werkt al jarenlang aan het versterken van zorgzame gemeenschappen in buurten en dorpen. Vanuit deze praktijkervaring belicht hij hoe informele en formele zorg elkaar kunnen versterken, welke randvoorwaarden daarbij cruciaal zijn en waar de grenzen van informele inzet liggen. Zijn werk is mede verankerd in *Nederland Zorgt Voor Elkaar* (NLZVE), het landelijke netwerk van bewonersinitiatieven rond welzijn, wonen en zorg.

15:30 *Pauze*

16:15 Plenair/ dialoogtafels: Samen terugblikken en vooruitkijken

17:00 *Afsluiting*

STRATEGIESESSIE III – VAN VISIE NAAR REALISATIE

2 EN 3 DECEMBER 2026

Locatie: Nhow Hotel | Wilhelminakade 137 | 3072 AP Rotterdam

De ambities zijn groot, de noodzaak is evident en inspirerende voorbeelden zijn er volop. Maar hoe vertalen we ideeën en plannen naar de dagelijkse praktijk? Hoe realiseren we woonomgevingen waarin mensen prettig kunnen wonen, elkaar ontmoeten en waar zorg, welzijn, technologie en de leefomgeving elkaar versterken?

Tijdens deze afsluitende strategiesessie brengen we de inzichten uit de masterclass samen. We onderzoeken hoe innovatie, technologie, gastvrijheid en samenwerking kunnen bijdragen aan toekomstbestendige woon-, zorg- en welzijnsarrangementen. Daarbij staat steeds de vraag centraal hoe we onze ambities duurzaam kunnen realiseren en welke rol leiderschap daarin speelt.

Dag 1

09:30 Inloop

10:00 De Fijne Stad

Vincent Luyendijk, schrijver

De Fijne Stad als plek waar mensen samenleven, elkaar ontmoeten en zich thuis voelen. Vincent stelt vragen over leefbaarheid, gemeenschapszin en de menselijke maat in een tijd van groei, verdichting en toenemende verschillen. Zijn verhalen en analyses nodigen uit om anders te kijken naar vanzelfsprekendheden en hardnekkige patronen. Steeds staat de vraag centraal hoe we steden en buurten kunnen creëren waarin mensen prettig kunnen wonen, leven en naar elkaar omzien.

11:30 Plenair/ dialoogtafels

12:30 Lunch

13:30 Bezoek FENIX

FENIX vertelt het verhaal van migratie vanuit de geschiedenis van Rotterdam, een stad die al generaties lang wordt gevormd door mensen die van elders komen. Persoonlijke ervaringen maken zichtbaar wat het betekent om opnieuw te beginnen, ergens bij te horen en een nieuw thuis te vinden.

Voor iedereen die werkt aan wonen, zorg en welzijn biedt FENIX een ander perspectief op de maatschappelijke opgave. Hoe creëren we buurten waarin mensen zich welkom voelen, elkaar ontmoeten en kunnen meedoen? Het bezoek nodigt uit om met een bredere blik te kijken naar de samenleving waarvoor wij bouwen en organiseren.

15:30 Pauze

16:00 Van Kloof naar Brug

Tim 'S Jongers, publicist

Tussen goede bedoelingen en de uitwerking van sociaal beleid gaapt een grote kloof.

De wereld van het beleid is gesloten voor de ervaringen van kwetsbare mensen. Het verbinden van de leefwereld van burgers met de systeemwereld van beleidsmakers, is een onderwerp dat Tim 'S Jongers na aan het hart ligt. Zijn belangrijkste boodschap: luister naar de mensen om wie het gaat, betrek hen bij de oplossing, erken de stress die armoede oplevert, pak de fundamentele problemen aan.

Hoe kan ervaringskennis een rol gaan spelen? Op deze vraag geeft hij persoonlijke en ongemakkelijke antwoorden, waarbij het verkrijgen van articulatiemacht een belangrijke rol speelt.

18:30 Netwerkdiner #hoedan

Dag 2

09:00 Plenair/ dialoogtafels: Reflectie

11:00 Empathische leefomgeving

Masi Mohammadi, hoogleraar

De gebouwde omgeving is geen neutrale achtergrond, maar een actieve factor in hoe mensen wonen, leven en ouder worden. Menselijke behoeften, sociale patronen, technologie en ruimtelijke keuzes grijpen voortdurend op elkaar in. Technologische vernieuwingen vragen daarbij om bewuste keuzes: wat is vandaag al toepasbaar, welke ontwikkelingen dienen zich aan, en wat betekent dit voor de leefomgeving? De centrale vraag is hoe deze wisselwerking kan bijdragen aan kwaliteit van leven, autonomie en menselijkheid.

Masi Mohammadi is hoogleraar Smart Architectural Technologies aan de TU Eindhoven en initiatiefnemer van de Empathic Living Labs. In haar werk onderzoekt zij hoe woonomgevingen niet alleen functioneel of 'slim' kunnen zijn, maar ook empathisch: omgevingen die meebewegen met het gedrag, de behoeften en kwetsbaarheden van bewoners. Vanuit haar onderzoek naar onder meer het concept Huis als Mantelzorger laat zij zien hoe architectuur en technologie kunnen ondersteunen in het dagelijks leven, zonder de mens uit het oog te verliezen.

12:30 Lunch

13:30 Verdieping - Interactieve workshop – Samenwerkingsvormen

Pim Nijssen, Twijnstra Gudde

Samenwerken; we kunnen er niet omheen. Binnen alle akkoorden vanuit de overheid is (regionale) samenwerking, tussen en binnen domeinen, een onderdeel. Het lijkt vanzelfsprekend, maar het is bijna een vak apart. Er zijn verschillende soorten samenwerking en allerlei redenen waarom de ene samenwerking succesvoller verloopt dan de andere. Welke vormen van samenwerking zijn er eigenlijk? Welke vorm kies je, waarom doe je dat en hoe zorg je er met elkaar voor dat de samenwerking prettig verloopt en je inderdaad verder komt. We gaan actief in groepen met elkaar aan de slag! (#Hoedan)

15:30 Pauze

16:00 Plenaire afsluiting:

We kijken terug op Masterclass en kijken vooruit op de dagelijkse praktijk

17:00 Afsluitend diner met uitreiking van de certificaten